

הועדה לאיכות הסביבה וקיימות

בראשות סגן ראש העירייה, מר ראובן לדיאנסקי
ממונה על תחום איכות הסביבה והקיימות ויו"ר הועדה
מיום רביעי ה-21.10.2020, שעה 17:00
התקיימה באמצעות יישומון ה"זום"

רשמה: איה קובי

משתתפים:

חברי הועדה:

עו"ד ראובן לדיאנסקי, יו"ר
 גליה חנוך רועה
 איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות

מוזמנים:

עינת גפן, מנהלת היחידה לקיימות, הרשות לאיכות סביבה וקיימות
 עדי אשכנזי, קיימות ותו ירוק לעסקים, הרשות לאיכות סביבה וקיימות
 נעה רגב, אחראית שכונות מקיימות, הרשות לאיכות סביבה וקיימות
 רות שטסל ויינר, מנהלת תחום מזון עירונית, הרשות לאיכות סביבה וקיימות
 הדס שגיא, רכזת קיימות מרחב דרום מזרח
 רותם מוזדן, רכזת קהילה וקיימות בשכונת יד אליהו
 דן בית דין, ראש תחום תשתיות פסולת וחינוך, המשרד להגנת הסביבה
 טלי, מרכזת חינוך סביבתי, המשרד להגנת הסביבה
 עו"ד יואב קרמר – "חורשת דרזנר"
 ערן בנימיני, מיכל שני, עומר הרץ ומיטל פריזר - "המחסן של אליהו"
 יוסי אוד ושרונה פרנסקי - "קהילת אוהבי הדבורים של תל אביב"
 אורה בלחה ויעל כהן - "בוסתן בני אברהם" - גן פורח בציונה תאגיר
 אנאי גרין, זוכת "גרין טק"
 ד"ר ברכה קונדה
 שולמית בליך, "הורים למען האקלים"
 רוני, תושב
 איתן עקיבא, תושב
 חיים טל, תושב
 דורית
 משתתפים נוספים

* * *

על סדר היום:

- דברי פתיחה
- הצגת יוזמות התושבים בנושא קיימות שנבחרו במסגרת "קול קורא"
- דיון ושאלות
- עדכונים שונים בתחום הסביבה והקיימות
- דיון וסיכום

* * *

דברי פתיחה

ס.רה"ע ויו"ר הועדה, ראובן לדיאנסקי:

מברך את המשתתפים ומעדכן בנוגע לפעולות שנעשו מאז התקיימה ועדת איכות הסביבה והקיימות האחרונה בחודש אוגוסט השנה:

• התוכנית העירונית להתמודדות עם משבר האקלים

החל יישום התוכנית בנושא העצים:

1. קיימת החלטה מערכתית לאפשר בנייה איכותית יותר של בתי גידול לעצים בכל התהליכים של הסדרת תשתיות במרחב הציבורי. מלבד הרשות לאיכות סביבה וקיימות שותפים לכך משרד אדריכל העיר, מינהל בינוי ותשתית ואגף שפ"ע.
לדברי ס.רה"ע מדובר בבשורה חשובה מכיוון שאחת הבעיות המרכזיות בתהליכים של הסדרת תשתיות היא העובדה כי בעבר בתי הגידול לא היו איכותיים דיים ועצים שנשתלו לא הצליחו לגדול ולהתפתח כפי שצריך.

2. ישנה השקעה מידית של 3.5 מיליון ₪ לשתילת עצים במרחב הציבורי.

3. הוקם צוות מקצועי משותף לרשות לאיכות סביבה, משרד אדריכל העיר ואגף שפ"ע שיקבע פרמטרים לשתילת עצים: איזה עצים ישתלו ברחבי העיר, היכן, מהם התנאים הנדרשים וכו'.

4. מתגבשת תוכנית לשתילת עצים במגרשים פרטיים בבניינים משותפים בסיוע ושילוב תושבים. מדובר בעיקר באזורים בהם יש פחות שטחים ציבוריים פתוחים ועצים במרחב הציבורי. מדובר במהלך מאוד חשוב שמשיג ערכים ועקרונות כגון הסדרת מגרשים פרטיים באמצעות עצים ותרומת העצים לעיר והולכי הרגל.

ס.רה"ע מציין כי עיריית תל אביב יפו התחייבה לשתול 100,000 עצים עד שנת 2030 ויש לשים דגש לשתילת עצים בסביבה אורבנית ובעיקר בדרום העיר, יפו, המרכז והצפון הישן.

• תוכנית "עיר אוויר נקי": החלה עבודה על תוכנית "עיר אוויר נקי" בהובלת הרשות

לאיכות סביבה וקיימות. הוקם צוות היגוי בראשות סגן רה"ע לדיאנסקי וסגנית רה"ע הגברת מיטל להבי, אחראית תחום התחבורה. קיים אתגר חשוב שמטרתו להפחית את כמות זיהום האוויר ממכוניות ומאתרי הבנייה בעיר.

בעתיד תתקיים ועדה משותפת לאיכות סביבה ותחבורה במהלכה יוצג הנושא.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

- **שכונות מקיימות:** שכונת "נווה שאנן" הצטרפה לאחרונה לפרויקט שכונות מקיימות. יש לדאוג לייצוג שווה של שכונות הדרום והצפון.
- **קניונים "ירוקים":** לפני מספר חודשים התקיימו פגישות עם מנכ"לים ומנהלי חמשת הקניונים בעיר במטרה שגם המגזר העסקי ישתתף בעשייה המקיימת והסביבתית בכל הקשור לאנרגיה מתחדשת, פסולת, מזון במסעדות וכו'. יש היענות לנושא, צריך להביא את הרעיון לידי ביצוע ותיאום יעדים ומטרות. לאור ההגבלות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה הנושא נעצר, פועלים לקידומו.
- **קריה צבאית "ירוקה ומקיימת":** בשטחי הקריה הצבאית עוברים מדי יום אלפי אנשים. התקיימו פגישות וסיורים עם נציגי הקריה במטרה לשתף פעולה ולהפוך את הקריה להרבה יותר מקיימת וידידותית לסביבה.
- **אוניברסיטה ירוקה:** בימים שבשגרה מדי יום פוקדים את האוניברסיטה כ-35 אלף סטודנטים, אנשי סגל ועובדים. התחיל שיתוף פעולה עם האוניברסיטה במטרה להפוך גם אותה למקיימת וידידותית יותר לסביבה.
- ס.רה"ע מדגיש כי המטרה של כולנו היא להביא את המגזר העסקי ו"הדיירים הגדולים" שנמצאים בעיר לקחת חלק במאמצים לשיפור והתמודדות עם שינויי האקלים ולעמוד ביעדים שהתוכנית העירונית הגדירה.
- **פעילויות פופ-אפ קיימות בנמל תל אביב:** במהלך חודש ספטמבר קיימה הרשות לאיכות סביבה וקיימות פעילויות פופ-אפ. הפעילויות התקיימו בשיתוף פעולה של חברת "אתרים" בנמל תל אביב וכללו שלל פעילויות בנושא הקיימות. עם תחילת המגבלות חלק מהפעילויות עברו ל"זום".

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

היוזמות שיוצגו היום הן במסגרת "קול קורא" שיוצא על ידי המשרד להגנת הסביבה מדי שנה ועוסק במגוון נושאים בתחום החינוך בבתי הספר, ממשק עם הקהילה, אירועים וקידום נושאי הקיימות ואורח חיים מקיים בשכונות.

עיריית תל אביב-יפו

עו"ד ראובן לדיאנסקי

סגן ראש העירייה

ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות

ושיפור פני העיר (שפ"ע)

זאת השנה השנייה שהרשות לאיכות סביבה וקיימות מוציאה לתושבים והפעילים "קול קורא" במטרה לקבל תקציבים לקידום פרויקטים שהתושבים יוזמים. הרשות לאיכות סביבה מקנה לתושבים את הידע וההכשרה ואילו התושבים אחראים על הפרויקטים עם סיוע תקציבי ו/או מקצועי של הרשות ויחידות עירוניות שונות: שפ"ע, תברואה, מינהל קהילה, מינהל החינוך, מינהל שירותים חברתיים ואדריכל העיר.

לדברי מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות הרעיון המלווה הוא שכל המשאבים, הידע והיכולות של העירייה יגיעו למימוש בשילוב היכולות, ההיכרות בשטח והצרכים של התושבים.

נעה רגב, אחראית שכונות מקיימות ברשות לאיכות סביבה וקיימות:

"קול קורא" שיצא בשנת 2019 הוגשו כ-30 יוזמות, מתוכן נבחרו 11 : 8 יוזמות קיבלו את תקצוב של המשרד להגנת הסביבה ו-3 יוזמות זכו לציון לשבח ולליווי של הרשות מתקציבים עירוניים. 9 מהיוזמות יצאו לפועל.

"קול קורא" בשנת 2020 הוגשו מעל ל-70 יוזמות, מתוכן 11 יוזמות קיבלו את התקצוב של המשרד להגנת הסביבה ועוד 4 יוזמות זכו לציון לשבח ותקציבים עירוניים.

נמצא כי ישנן למעלה מ-40 יוזמות שלא זכו אך ניתן לקיים אותן בעיר. הרשות לאיכות סביבה וקיימות תנסה לסייע לקידום וקיום היוזמות באמצעות גורמים עירוניים רלוונטיים. הרבה מהיוזמות בנושא גינון במרפסות, חצרות ומרחבים ציבוריים.

החיבור בין הידע המקצועי בעירייה, לידע המקומי של התושבים והידע המקצועי של אנשים ותושבים מתחומים שונים יכול להביא לחדשנות ועשייה משמעותית בעיר.

הצגת חלק מיוזמות התושבים בנושא קיימות שנבחרו במסגרת "קול קורא"

יוזמות לשנת 2019:

1. **"המחסן של אליהו" (ערן בנימיני, מיכל שני, עומר הרץ ומיטל פריזר):** מדובר במחסן קהילתי להשאלת ציוד, המנוהל ומתוחזק על ידי מתנדבים. בחירת הפריטים למחסן והתפעול נעשו בשיתוף הקהילה. חלק מהציוד הוא ציוד "יד שניה" שהתקבל מהקהילה. גביית דמי שימוש סמליים מפעילות המחסן משמשים לתחזוקת הציוד ואירועי קהילה. מטרת המיזם היא הפחתת צריכה (מניעת רכישת ואחסון חפצים אשר בשימוש לעיתים רחוקות), חיסכון סביבתי וכספי וחיזוק הקהילה וערכי הקיימות. לפרויקט שותפים תושבי השכונה, המשרד להגנת הסביבה, הרשות לאיכות הסביבה וקיימות, מינהל קהילה דרום מזרח, מרכז קהילתי בת ציון וחברת היכלי הספורט.

2. **"חורשת דרזנר", הוצג ע"י עו"ד יואב קרמר:** התושבים פעלו לקידום שימור וטיפול אתר הטבע העירוני, חורשת דרזנר בצפון העיר ובאזור דרום גלילות. גובשה קבוצה של 1,500 תושבים פעילים מתוכם כ-25 נאמנים. עיקרי הפעילות בשנת 2019-2020: תחרות צילום, אירועי שתילה, יום ניקיון קהילתי, ימי משפחות בשיתוף ארגונים סביבתיים, סיורים והדרכות, פעילויות חינוכיות בשיתוף בתי הספר, קיום משחק "חדר בריחה בטבע", עריכת דו"ח סקר אקולוגי ותדריך תכנון מקיים, פעילויות למניעת מפגעי פסולת ופעילויות תכנוניות.

יוזמות לשנת 2020:

3. **"קהילת אוהבי הדבורים של תל אביב"- הוצג ע"י שרונה פרנסקי ויוסי אוד:** מתוך מיליארדי חרקים, הדבורים אחראיות לכ-75% מהאבקה בעולם ואחראיות לכ-40% מהמזון שאנו אוכלים. בעשרות השנים האחרונות אוכלוסייתן הלכה והתמעטה בשיעורים של 30%-60%. דבורת הדבש מוצאת בעיר מקום מקלט ולעיתים מרססים ומשמידים את הנחיל. מטרת היוזמה היא הצבת תיבות התנחלות עם פיתיונות שיפנו למקום בטוח. היתרונות בכך הן הצלה ושמירה על נחילי דבורים, חיסכון בזמן ומשאבים עירוניים בפינוי של נחילים קיימים, צמצום המטרד לתושבים, הזדמנות חינוכית ותדמיתית

עיריית תל אביב-יפו

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

באמצעות בניית תכניות הסברה במוסדות קהילתיים ובבתי הספר וגיבוש תכנים לשילוט תומך.

4. "בוסתן בני אברהם" - גן פורח בציונה תאג'ר (זוכה ציון לשבח) – הוצג ע"י אורה

בלחה: מבני המתחם של עמותת "בוסתן בני אברהם" ממוקמים ברחוב ציונה תג'ר ביפו. בכוונת היוזמים להשמיש את השטחים הציבוריים המקיפים את האזור, לאבזר אותם באדניות וליצור גן ירק אורבני עם צמחי מרפא ותבלין ועצי פרי לשימוש הכלל. הקמה של גן פורח ומוריק בסמוך למרכז הקהילתי, תהווה ערוץ נוסף ברוח החינוכית האנתרופוסופית, המחברת בין אדם לאדמה ובין אדם לקהילה, קהילת שכונת עג'מי כולה תזכה בפיסת רחוב מטופחת אשר תהווה מרחב בטוח, נעים ומזמין לשהות בו וליצור אינטראקציות חברתיות-שכונתיות. בוסתן בני אברהם הינו מרכז קהילתי מעורב בשכונת עג'מי ביפו שבו גני ילדים ומרכז קהילתי. המרכז פועל בדגש על מעורבות קהילתית וחיבור בקרב תושבי השכונה. למרכז ניסיון רב בפרויקטים של סביבה וקיימות ובשנים האחרונות טיפחו את השטחים הציבוריים הסמוכים לטובת כלל משתמשי השטח.

[יוזמות קהילתיות בתחומי הסביבה והקיימות לשנת 2019](#)

[יוזמות קהילתיות בתחומי הסביבה והקיימות לשנת 2020](#)

עדי אשכנזי, קיימות ותו ירוק לעסקים ברשות לאיכות סביבה וקיימות, מרכזת הפרויקט "נשים למען האקלים":

זאת השנה השנייה שפרויקט "נשים למען האקלים" מתקיים בעיר תל אביב-יפו, מדובר ב-2 תוכניות המתקיימות במקביל במסגרת החברות ב-C40:

1. תחרות טכנולוגית בינלאומית שבה השתתפה אנאי גרין, זוכת "גרין טק".
2. תוכנית מנטורים שמשתפות בה השנה 9 יזמיות. בשנה שעברה השתתפו 11 יזמות. לאורך כל השנה המשתתפות נפגשות עם המנטוריות ומקדמות יוזמות הסביבתיות, נערכים מפגשי העשרה, הדרכות ומשתתפים בכנס בינלאומי בפריז.

עיריית תל אביב-יפו

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

אנאי, זוכת התחרות הטכנולוגיות קיבלה במסגרת זכייתה מענק כספי של 15,000 דולר על מנת ליישם את הפרויקט.

אנאי גרין, זוכת ה"גרין טק" מציגה את הפרויקט:

המיזם הוקם בעקבות התחממות הערים כתוצאה ממשבר האקלים והמחסור בצל. מדובר במערכת תאורה והצללה המזינה את עצמה ולא צורכת חשמל. הבד הינו בד חכם שקוצר אנרגיה במהלך היום ומאיר בלילה והסכיכה שלו משפרת מאוד את זליגת האור (ישראל היא אחת המדינות היותר מזוהמות מבחינת זיהום אור). הבד בנוי משכבה אחת של OPD – תאים אורגניים פוטו וולטאים (תא סולארי).

עדי אשכנזי:

זהו שלב רעיוני. אחרי הזכייה ניתן היה לצאת לדרך ולבנות אב-טיפוס וליישם את הפרויקט בעיר.

אנאי גרין:

מכיוון שהאור מתחת לסוכך זליגת האור מופחתת. בנוסף יש חיישנים שמווסתים את התאורה, כשהמקום לא בשימוש התאורה יורדת ל-40%. אין צורך להדליק ולכבות תאורה מלאה, בכך מקלים ברמה משמעותית על זיהום האור. האפשרות להשתמש בבד מורכב מאפשרת להשתמש גם במבנים זמניים, ולא רק קבועים.

ראובן לדיאנסקי, יו"ר:

איך הבד מחזיק מעמד בתנאי גשם, רוח וכו'?

אנאי גרין:

מדובר במוצר שיכול להישאר לא מעט שנים, אין צורך לקפל אותו. הבד עשוי מחומר אלסטי ואינו יחידה אחת, יש בו חורים והוא עמיד לגשם ורוחות. אנחנו עובדים מול חברה גרמנית שמספקת את הפאנלים הפוטו וולטאים אשר עושה לנו את חישובי העמידות בתנאי חוץ.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

ראובן לדיאנסקי, יו"ר:

זאת אומרת שמחר-מחרתיים כל אדם יכול לשכור בים שמשמיות שייצרו חשמל.

אנאי גרין:

נכון, מדובר בבדים שיכולים להיות קטנים וניידים ומצד שני גם מרחביים. התחלנו, בינתיים זה נראה טוב, מקווה שבחודש מרץ 2021 נתחיל עם הפרויקט.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות מציג את נושא ביטחון תזונתי:

יש הרבה אוכלוסיות בארץ ובעיר שיש להן פחות הכנסות וכתוצאה מכך עלות הקיום בעייתית. אחת הקהילות שנפגעו הכי קשה בתקופה האחרונה היא קהילת העובדים הזרים שאין להם הכנסה ומסלול פיצוי ולכן העירייה חושבת כיצד ניתן לסייע להם. במסגרת תוכנית "בתיאבון" הרשות לאיכות סביבה וקיימות פיתחה מודל לייצור ביטחון תזונתי לאנשים:

1. **ללמד** את האנשים איך לקנות יותר נכון, יותר בריא, לצמצם עלויות בקניית מזון ועדיין לאכול טוב.

2. **גידול מזון** במרפסות, בתים משותפים וגינות קהילתיות. הרשות לאיכות סביבה וקיימות יצרה שת"פ עם חווה לגידול מזון ובחודש ספטמבר הוצבה מכולה בנמל תל אביב. מדובר מכולה חדשנית שלא תלויה במזג האוויר. כל הפרמטרים מדודים: דישון, השקיה, בקרת האקלים, כל זה על מנת להוציא תוצרת טובה ויש לאותה מכולה הרבה מאוד מחזורי גידול.

בתחילה הייתה כוונה להפנות חלק מהתוצרת של המכולה לנווה שאנן ולאוכלוסייה הזרה בדרום העיר. יצאו 2 מחזוריים של גידולים, עובדים על הגברת הייצור במטרה להעביר הרבה יותר גידולים.

כ-180 ערים בעולם חתומות על אמנת מילנו, במסגרת החברות בארגון ה-C40, ערים למען האקלים, והעיר לקחה אחריות על המזון שנאכל על ידי התושבים גם בבתי ספר וגם באוכלוסיות נזקקות ומדובר בפעולה מאוד חשובה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

ראובן לדיאנסקי, יו"ר:

איתן, אתה רוצה לעדכן לגבי דברים שנעשו מאז הישיבה האחרונה מעבר למה שנאמר עד כה?

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

כן. בנושא התייעלות אנרגטית יש הרבה פעולות שנעשות בעירייה. העירייה הקצתה עשרות מיליוני שקלים לנושא. יותקנו גגות סולריים על כל המבנים העירוניים הקיימים ויש הנחייה להתקין גגות סולריים גם במבנים חדשים.

מתקיים ניסוי בהורדת השימוש באנרגיה במבני ציבור. בסיכום דו"ח צריכה וייצור חשמל ואנרגיה לשנת 2019 ניתן לראות חסכון כספי לעירייה ע"ס 1,000,000 ₪ וזה למרות שנוספו פנסי רחוב ומבני ציבור. יש הרבה מאוד חדשנות בעירייה, לדוגמה השיתוף פעולה עם חברת "אלקטריאון" והכביש שישמש לטעינה אלחוטית של אוטובוס חשמלי.

לנושא העצים, יש צוות שמלווה את העצים כדי לשתול אותם יותר נכון. יש רשימה מוסכמת של איזה עצים יכולים להישתל ואיפה ויש צוותים שעובדים על הנושא על מנת שהרחובות יהיו ירוקים יותר. אדריכל העיר הוציא הנחיות שבתכנון חייבים לשמור על מרחק של לפחות 2 מטר בין המדרכה לבין השטח הפנימי של המגרש על מנת שיהיה אפשר לשתול עצים שיתפתחו ויוכלו להצל גם על המרחב הציבורי. בנוסף, אנחנו עובדים גם עם יחידת התיעול העירונית על מנת להקשיח את כל ההנחיות לגבי חלחול מים בחצרות פרטיים ואיך צריך לעשות את זה על מנת לשמור כמה שיותר על הנגר בתוך החצרות. יש הנחיות לגבי גגות מעכבי נגר כדוגמת ערוגות חול על הגגות שישו את מי הנגר לפני שהם מגיעים לכביש.

יש הרבה מאוד פעולות בתוכנית לשינוי האקלים שכבר עכשיו מיושמות בשטח וניתנו כהנחיות. דוגמה נוספת לעשייה בנושא הוא פרויקט מגדל "בלו" בגלילות, ראובן מרכז הרבה מאוד גורמים עירוניים ואת היזמים על מנת לשפר את נושאי הקיימות והאנרגיה המתחדשת בשלב התכנון.

אנחנו לא מחכים לשנת 2021, יש הרבה מאוד יעדים ומטרות במחלקות ובאגפים השונים בעירייה על מנת לעמוד ביעדים שהתוכנית הציבה ואני שמח להגיד שכבר התחלנו. מתחילה להיות שפה מאוד ברורה בעירייה של מושגים ומונחים איך תיראה עיר העתיד אשר צריכה

עיריית תל אביב-יפו
עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

להתמודד עם שינויי האקלים ולאפשר אורח חיים מקיים בעיר תל אביב-יפו והשותפות עם התושבים היא חשובה.

העירייה התחייבה לשתול 100,000 עצים עד שנת 2030. אי אפשר לשתול 10,000 עצים בשנה בלי השותפות של התושבים. יש לנו ניסיון מאוד טוב בשכונת בבלי (כחלק מתוכנית המנטורים של נשים למען האקלים, מייזם "בוסתן בבלי") במסגרתו 50 בתים משותפים שתלו 50 עצי פרי שונים. מדובר בפעילות קהילתית והתושבים פועלים עכשיו למיפוי העצים בשכונה, מי יכול לקטוף וכו'.

ראובן לדיאנסקי, יו"ר:

נגעת בהתקנת לוחות PV במבני ציבור, זהו יעד עירוני מובהק ש-100% ממבני הציבור בעיר יופעלו ע"י אנרגיה מתחדשת חלופית אבל אנחנו צריכים לנהל הסברה הרבה יותר נכונה מול התושבים. פנו אליי לאחרונה תושבים בנוגע לחשש מהתקנת הלוחות והיכולות ליצור קרינה, אני חושב שאנחנו צריכים לנהל יותר הסברה סביב העניין הזה שלא ייבהלו.

דיון ושאלות

- בנוגע לרשימת העצים המיועדים לשתילה ברחבי העיר, אנאי גרין מציעה לשתול עצים בשת"פ עם הדבוראים עצים שיזינו / נחוצים להאבקה. איתן בן עמי משיב כי מספר אנשי מקצוע מאגף שפ"ע, אקולוג של הרשות לאיכות סביבה וקיימות וגני יהושע יוצרים מסדרונות אקולוגיים של צמחים ופרחים מושכי מאביקים באופן יזום ומתוכנן. למרות שתל אביב נתפסת כעיר בטון יש בה הרבה טבע עירוני.
- יוסי אוד מציין כי רוב המזון בעולם הולך להיות מיוצר במזון מנותק קרקע – מכולות, גגות וכו'. ביטחון תזונתי הוא צורך עכשווי שצריך לעשות ולא לבטל אבל יש לחשוב מה יהיה עם הדורות הבאים. עוד 30-50 שנה ילדים בעולם יאכלו בעיקר מזון שלא נגע באדמה, לא ראה אור שמש ומאביקים לא פקדו אותו. כשמדברים על ביטחון תזונתי ועוסקים באיך יוצרים עוד מקורות מזון עכשוויים. זה נכון ליצור מזון מנותק קרקע אבל חייבים לתת חשיבה לטווח הארוך איך יוצרים גם את הדבר הנכון עבור בני האדם - שהוא לאכול פירות, ירקות ומזון שנגע בקרקע וראה אור שמש.

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

- שרה פישר מודה על הישיבה הנוכחית והקודמת, מציינת כי הישיבות מתנהלות בצורה מקצועית ועל אף היותה אדם עם הרבה ידע בנושא היא הופתעת לגלות כמה דברים מדהימים קורים בעיר. הנושאים, הפרויקטים והאנשים בישיבות מעוררים המון השראה. הישיבות פותחות חלון לתושבים ללמוד על הרבה דברים שקורים במרחב העירוני. מודה לכל האנשים העוסקים במלאכה. ס.רה"ע ראובן לדיאנסקי מצטרף לתודות.
- דן בית דין, נציג המשרד להגנת הסביבה מתרגש לראות את הפרויקטים שהוצגו, חלקם במימון המשרד להגנת הסביבה. תפקיד המחוז הוא לקחת את הפרויקטים האלו ולנסות לחקות ולהעתיק אותם ברשויות אחרות פחות חזקות מעיריית תל אביב.
- ד"ר ברכה קונדה מציינת כי התרשמה מהפרויקטים, ישנם פרויקט בוני קהילה ובוני ויש פרויקטים כדוגמת מכולת המזון שמדגימים איך ההייטק יכול לתת פתרון תזונתי. לדעתה צריך ללכת על פתרונות של גידול את מזון היכן שאנשים צריכים מזון ולא להביא להם את האוכל מבחוץ – מדובר במהלך הרבה יותר קשה ונועז אבל ייתכן ויש ארגונים וגופים שיכולים לחבר אותם יחד ולתת את ההעצמה הקהילתית בדבר שכזה. שואלת מדוע המכולה לא הוצבה בדרום העיר היכן שנדרש המזון. איתן בן עמי משיב כי הגינה הקהילתית בשכונת נווה שאנן ששופצה לפני כשנה וחצי בפרויקט משותף עם משרד החקלאות החלה לפעול לפני כארבעה חודשים כגינה יצרנית עם הקהילה. ישנם עשרות פעילים שהמטרה שלהם לגדל מזון בנווה שאנן. מדובר בפרויקט שהחל טרום הקורונה. בעקבות המצב, החברה שהקימה את המכולה הציעה להציב מכולה בנווה שאנן במטרה שהאוכלוסייה המקומית תתפעל את המכולה ותאפשר גידולים ספציפיים, מנסים להעביר את המכולה לשכונה. הרשות לאיכות סביבה וקיימות יוצרות דברים ומגדלת רעיונות ולאחר מכן מביאה אותם לפני ההנהלה על מנת שאלו יתממשו בשטח. מציין עוד כי סגן ראש העיר לדיאנסקי מאוד מסייע ועוזר בקידום הנושאים. האתגר כרגע הוא להביא את מכולת המזון לרדאר של העירייה, שיהיו מודעים לדבר כזה.

ראובן לדיאנסקי, יו"ר:

אני רוצה להוסיף על דבריי איתן, ב-4-5 שנים האחרונות רואים מהפך אמיתי בעירייה. המהפך נובע מעקביות וצוות איכותי שנמצא ברשות לאיכות סביבה וקיימות, הרבה מאוד בעלי תפקידים שהצטרפו לעירייה ביחידות שונות ומגוונות והיכולת שלנו להוציא את הפקידים

עיריית תל אביב-יפו

עו"ד ראובן לדיאנסקי
סגן ראש העירייה
ממונה על תחום איכות הסביבה, קיימות
ושיפור פני העיר (שפ"ע)

הוותיקים יותר לעבר הבנה, התפיסה וערכים של הקיימות ואיכות סביבה. מתחילים להבין את הצורך, יש דרך ארוכה אבל כיום אנחנו בדרך הרבה יותר טובה.

- שולמית בליך מודה על ערב מרגש, בפרט בענייני העצים. רוצה לבקש כנציגת "הורים למען האקלים" שימשיכו ללוות את התושבים במצבים שהם לא רק יוזמות אלא גם בהצלת עצים. פעם היו קוראים לפעילי העצים "מחבקי עצים" ו"תלושים" ועכשיו מבינים שהתפיסה הקודמת היא הגישה המנותקת. לגבי הטענה כי נכרתו עצים בחורשה ברח' שלום אש.ס.רה"ע לדיאנסקי משיב כי בעיר תל אביב-יפו שותלים חורשות עצים זמניות בשטחים חומים שמיועדים למבני ציבור וגם בשטחים פרטיים עד אשר יצאו היתרי בנייה, על מנת שהשטחים לא יהפכו לאתרי פסולת ובמטרה לנצל את השטח הפנוי לשטח ירוק עד תחילת בנייה. עוד מציין כי בסופו של דבר ובצער גדול כשמוציאים היתר בניה או רוצים לממש את השטח עצמו ישנן הרבה פעמים כריתות והעתקות עצים, ס.רה"ע לדיאנסקי לא מעוניין להשאיר שטחים ריקים אם אפשר לשתול בהם עצים, גם אם זה באופן זמני.

סיכום

ראובן לדיאנסקי, יו"ר:

אני מודה לכל המציגים של הפרויקטים. אחד התפקידים המרכזיים של הרשות לאיכות סביבה וקיימות הוא לתת פלטפורמה לאנשים בציבור, פעילים ויוזמים אשר רוצים לקדם אג'נדות חשובות ומשמעותיות לעיר ולציבור. אני שמח שאנחנו עושים את זה. אחת הבעיות היא שיש מעט תושבים שנחשפים לפעילות המדהימה הזאת של הרשות על שלל 35 עובדיה, אנשים שמחויבים לנושא, מקצוענים ועושים את עבודתם עם לב גדול.

בשנת 2021 צריך לעבוד על יותר הנגשת המידע שהרשות והעירייה עושות בתחומים האלה, מאוד חשוב שידעו שיש פעילות כזאת ויצטרפו אליה כמה שיותר אנשים שיביאו רעיונות והצעות וכו'.

כל הצעה ורעיון נבדק ואנחנו צריכים לשקול האם הוא מתאים. מתקבלות גם תשובות שליליות וזה בסדר, כל דבר נבחן בצורה מקצועית ועניינית.

*** הישיבה הסתיימה ***